

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1900. Första Kammaren. N:o 17.

Lördagen den 10 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollet för den 3 i denna månad.

Anmäldes och bordlades

statsutskottets utlåtanden och memorial:

n:o 8 a, angående Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjunde hufvudtiteln gjorda framställning om anslag till postverket;

n:o 25, med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i en fråga rörande anslagen under riksstatens andra hufvudtitel;

n:o 26, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslagen under riksstatens sjetta hufvudtitel;

n:o 27, angående såväl Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen å sjetta hufvudtiteln, under rubriken extra anslag, gjorda framställningar rörande statens jernvägstrafik och statens jernvägsbyggnader som ock inom Riksdagen väckta förslag om inköp af vissa enskilda jernvägar och anläggning af nya jernvägar för statens räkning;

n:o 28, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar; och

n:o 29, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition i fråga om användande af anvisadt belopp för utrotande af den s. k. trädgårdsnunnan inom Kalmar och Blekinge län;

bevillningsutskottets memorial:

n:o 16, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 14 i anledning af väckt motion om tullfrihet för omalen majs;

n:o 17, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 15 i anledning af väckta motioner om tullfrihet för icke rökt fläsk;

n:o 18, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande punkten 3:o i bevillningsutskottets betänkande n:o 2 angående vissa delar af tullbevillningen;

n:o 19, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 5 i anledning af väckt motion angående ändring af tullsatsen för broderade arbeten;

n:o 20, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 10 i anledning af väckt motion om viss ändring i förordningen angående stämpelafgiften i fråga om lagfartsprotokoll och lagfartsbevis;

n:o 21, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 11 i anledning af väckta motioner om vissa ändringar i stämpelförordningen i fråga om s. k. fromma stiftelser; och

n:o 22, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 12 i anledning af väckt motion om ändrade bestämmelser i fråga om arfsskatts uttagande från fideikommitterad egendom; äfvensom

lagutskottets memorial och utlåtanden:

n:o 23, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande lagutskottets utlåtande n:o 11 i anledning af väckt motion om ändring af kongl. förordningen angående arfsrätt för oäkta barn den 14 april 1866;

n:o 24, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 64 § skiftesstadgan; och

n:o 25, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 15, 18, 19 och 33 §§ i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande statsutskottets den 7 och 9 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 8, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.

Punkten 1.

Lades till handlingarna.

Punkten 2.

Utskottets hemställan bifölls.

*Punkten 3.**Mom. 1.*

Herr Rettig: Vid behandlingen af denna punkt har jag icke kunnat underlåta att begära ordet för att uttala min tillfredsställelse med de åtgärder, som föreslagits för att hämma smugglingen inom landet, särskildt vid den finska gränsen. Denna smuggling har mycket större betydelse, än de flesta tro, då allt, som inom Finland till följd af tullförhållanden och andra omständigheter kan tillverkas billigare än hos oss, är föremål för smuggling, hvilket ju icke kan annat än inverka mycket störande på vår handel i Norrland. Att den skulle kunna helt och hållet undertryckas, torde man väl knappast kunna hoppas, »då», såsom generaltullstyrelsen säger, »det onda sedan lång tid tillbaka slagit alltför djupa rötter och det ännu antagligen komme att dröja länge nog, innan det inginge i allmänna rättsmedvetandet hos befolkningen i dessa bygder, att smuggling vore lagöfverträdelse». Men det är vid sådant förhållande så mycket nödvändigare att mer och mer få betonadt det orätta i både att smuggla och att hålla smuggladt gods till försäljning. Jag anser därför, att de åtgärder, som föreslagits, äro mycket lyckliga, och om de icke befinnas tillräckliga, är jag öfvertygad, att generaltullstyrelsen och regeringen skola låta sig angeläget vara att ännu kraftigare ingripa för att hämma denna för vår handel så menliga, oloffliga varuinförsel.

Jag har naturligtvis intet annat yrkande att göra än på bifall till utskottets förevarande framställning.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i förevarande moment hemställt.

Mom. 2.

Utskottets hemställan bifölls.

*Punkten 4.**Mom. a.)*

Herr Tornerhjelm: Som kammaren behagade finna, har inom utskottet icke någon skiljaktighet rådt i sak angående denna punkt. Visserligen har kanske från början någon meningsskiljaktighet förefunnits inom afdelningen, men genom jemkning har man kommit till det resultat, som föreligger, och om hvilket utskottet enat sig. Den enda skillnad, som förefinnes mellan utskottets betänkande och den vid punkten fogade reservationen, gäller det vilkor, som af utskottet fästats vid de 14 nya jägmästareplatserna och löneförmånerna för kronojägarne, nemligen att de skulle vara underkastade en blifvande förändring i pensionsbestämmelserna. Afven om denna sak i sig sjelf torde ingen meningsskiljaktighet hafva rådt, om man uppnått det resultatet, att hela den till samma kår hörande personalen eller

*Angående
vissa ändringar
i tullverkets
stater.*

*Förhöjdt
anslag till
skogsstaten.*

*Förhöjdt
anslag till
skogsstaten.*
(Forts.)

de, som efter denna dag utnämnts på ordinarie stat, blifvit deraf berörde. Men så är icke förhållandet. Riksdagen beviljade visserligen 1898 patent- och registreringsverkets stat med enahanda vilkor, men det sätt, hvarpå vilkoret blifvit här satt, har gjort, att reservanterna icke kunnat biträda utskottets förslag i denna del. Man kan nemligen icke komma derhän, att alla jägmästare, som hädanefter utnämnas, drabbas af detta vilkor, utan endast dessa 14 nya, och dessa utnämns icke heller till några nya revir, ty det finnes egentligen icke mer än ett nytt revir, nemligen Klotens; de öfriga hafva tillkommit genom ny revirindelning, så att de kunna icke precis kallas nya. Dessutom är det icke ens säkert, att dessa 14 befattningar komma att besättas med nya personer, utan af transportsökande äldre jägmästare, medan de nya placeras på de äldre reviren. Det blir således ett vid personen fäst vilkor, om beslutet går igenom. Förhållandet blefve alltså, att inom jägmästarekåren komme 14 jägmästare, som nämndes på en dag, att hafva detta vilkor i sina fullmagter, medan andra, som nämndes samtidigt, i fall det funnes vakanser, och de, som utnämndes efter denna dag, icke skulle hafva detta vilkor.

Hvad kronojägarne beträffar, finnes visserligen mera rimlighet för att fästa vilkoret vid dem, då det gäller hela kåren. Men då man icke ansett sig kunna, sådan frågan föreligger, fästa det vid jägmästarna, har man ansett det något oegentligt, att Riksdagen skulle vid den underordnade korporationen inom samma stat fästa detta vilkor i fråga om pensioneringen, men icke vid de mera öfverordnade tjänstemännen. Derfor har man ansett, att vilkoret icke denna gång borde vidfästas, oaktadt det väl icke torde finnas någon, som icke delar den åsigten, att man bör göra hvad göras kan för att nå det mål, som med detta vilkor åsyftas, nemligen att det beslut, Riksdagen en gång kommer att fatta i fråga om pensionsväsendet, skall så snart som möjligt blifva tillämpadt. Vill man nå det målet, tror jag, att det sker mycket hastigare och kraftigare genom att nästa år Riksdagen på initiativ af någon motionär beslutar en framställning till Kongl. Maj:t, att vid alla nya utnämningar på ordinarie stat, hvad helst de vara må, ett sådant vilkor fästes. På det sättet när man målet hastigare än genom att nu låta 14 nya jägmästare få ett sådant vilkor i sina fullmagter, då de efterföljande icke få det.

På de skäl, jag nu nämnt, hemställer jag om bifall till utskottets förslag med uteslutande af det ifrågavarande vilkoret, och anhåller därför, att kammaren ville bifalla den af herr Lundeberg m. fl. vid betänkandet fogade reservationen.

Herr Bergendahl: Det kan tyckas, som om man borde vara tillfredsstäld med det utlåtande, som kommit från statsutskottet i förevarande fråga, därför att ju statsutskottet tillmötesgått regeringen i ganska vidsträckt mån i afseende å tillsättande af såväl den förvaltande som bevakande tjänstepersonalen. Den motivering, som åtföljer statsutskottets utlåtande i fråga om anställande af 14 nya jägmästare, har jag dock ej känt mig fullt tillfredsstäld med. Afven är det i ett annat fall jag icke kan vara fullt belåten med stats-

utskottets utlåtande, nemligen i fråga om den af regeringen begärda delningen af Vadsbo revir.

Hvad den af mig omnämnda motiveringen beträffar, uttalar statsutskottet, samtidigt med att utskottet förordar, att de nya jägmästareplatserna skola inrättas, den mening, »att det bör kunna emotses, att den nu uppgjorda revirindelningen bör tillfredsställa behovet af förvaltningspersonal för en lång följd af år». Då man har någon liten erfarenhet utaf hvad skogsskötsel vill säga, är det gifvet, att man måste finna, att det för *en* jägmästare är alldeles omöjligt att sköta ett revir sådant som i Norrbottens län med en areal af 150,000 hektar, d. v. s. 30,000 tunnland; jag kan till och med säga, att han under sin tjänstetid icke ens hinner att noggrant genomgå detsamma. Man säger, att jägmästarna hafva assistenter, men dessas åligganden äro ju delvis af en annan beskaffenhet än jägmästarnes; assistenterna skola biträda med utsyning, kartläggning, torrläggning af mossar m. m., medan jägmästarna hafva att i första hand ansvara för afverkningen. Om nu jägmästaren icke kan öfverse sitt revir, kan han icke heller så noga öfvervaka, att afverkningen sker på ett för staten tillfredsställande sätt. Jag vill dock icke göra någon anmärkning mot att det från regeringens sida icke framkommit förslag till att dela reviren ännu ytterligare, men jag har icke utan reservation kunnat finna mig uti, att statsutskottet tillförbinder regeringen att under en lång följd af år icke framkomma med förslag till ytterligare delning af sådana revir. Och jag föreställer mig och hoppas, att domänstyrelsen icke skall af denna anledning underlåta att, om och när behof visar sig, komma med förslag om en fortsatt delning och förminskning af reviren i norra delarne af landet.

Hvad sedan Vadsbo revir beträffar, tillåter jag mig att, på grund af att jag är bosatt inom detta revir och med anledning af att jag vid föregående riksdag inom Andra Kammaren yttrat mig för en delning af detsamma, säga några ord.

Om man ser på den tablå, som är bifogad den kongl. propositionen, finner man deraf, att Vadsbo revir, som år 1889 hade en areal af 14,606 hektar 59 ar, sedan den tiden ökats, så att det nu uppgår till 26,419 hektar 81 ar, d. v. s. det har ungefär fördubblats. Den jägmästare, som är på detta revir, har således fått fördubblad sysselsättning. Nu kan väl anmärkas, att detta revir är ju blott omkring 26,500 hektar och således är ett ofantligt litet revir, då man jemför det med de norrländska reviren, af hvilka en del uppgår till 150,000 hektar. Men det är en stor skillnad mellan dessa revir och Vadsbo revir. Dessa revir i Norrland äro, såsom jag hört sägas, sammanhängande komplex, och det är gifvet, att det då är lättare att öfverse desamma än Vadsbo revir, som består af icke mindre än 126 olika skogstrakter, och efter hvad jag inhemtat, uppgick jägmästarens resekostnader för besigtningar inom reviret under 1898 till ett belopp af 1,827 kronor 40 öre enligt resereglementet, under det anslaget till resekostnader för detta revir belöper sig till endast 400 kronor. Jag vill härmed hafva framhållit, i hvilken stor utsträckning resor förekomma på grund af de aflägsna skogskomplexen. Den anslagna resekostnaden är således icke på långt när tillräcklig. Dertill kommer,

*Forhöjdt
anslag till
skogsstaten*

(Forts.)

*Förhöjdt
anslag till
skogsstaten.*
(Forts.)

att, såsom man finner af domänstyrelsens berättelse för 1898, utgifterna för reviret af reservationsanlaget under nämnda år uppgått till 32,645 kronor 52 öre. Det finnes intet revir i landet, som fått så stort anslag; det, som kommer närmast, är Jockmocks revir med 28,014 kronor 65 öre. Granskar man denna summa, 32,645 kronor 52 öre, finner man, att af densamma utgått till skogsafverkning 12,689 kronor 50 öre, medan i det revir, som i detta hänseende kommer närmast, nemligen Köpings revir, skogsafverkningskostnaden icke uppgått till mer än 10,593 kronor 53 öre. Hvad betyda nu dessa stora kostnader för skogsafverkningen? Jo, att det är en omfattande verksamhet för tillgodogörandet af Vadsbo revirs skogstillgångar. Och detta är icke underligt, ty reviret har ett bland de fördelaktigaste lägen inom landet. Det ligger invid Göta kanals segelled, hvarigenom afsättning kan ske till Göteborg för relativt billig transportkostnad af de bättre virkes-sorterna och på närmare håll i de angränsande orterna af de sämre. Men med hänsyn härtill visar sig, huru nödvändigt det är att taga vara på de tillgångar, som finnas. Och det tarivas en jägmästare, som icke blott är kunnig i sitt yrke, utan som kan odeladt egna sig åt skötseln af reviret. Derjemte tillkommer tillsynen af en mängd torpare, en vidlyftig bokföring m. m., så att jag vågar påstå, att den nuvarande jägmästaren icke kan följa med så, som han vill och borde. Man kan visserligen säga, att en assistent finnes eller biträdande jägmästare, och att denne kan sköta en del af göromålen lika bra. Men det är icke samma förhållande. En biträdande jägmästare vexlar; han är der ett år, nästa år får han kanske en annan plats och hinner således icke sätta sig in förhållandena och få den erforderliga kännedomen om skogskomplexen; ej heller har han det ansvaret, att reviret skall tillföra staten så stora inkomster som möjligt. Det är sant, att för närvarande innehafves detta revir af en mycket kraftig man; men just därför, att det är en förmåga, vill jag icke, att han skall slitast ut i förtid, liksom man ej heller kan anse billigt, att han skall af egen privat kassa bidra till resekostnader det ena året efter det andra, i synnerhet nu, sedan Riksdagen fått kännedom om detta förhållande.

Jag har intet yrkande att göra, men har min pligt likmätigt tillåtit mig fästa kammarens uppmärksamhet på behofvet af att den af regeringen föreslagna delningen af detta revir kommer till stånd. Statsutskottet har mycket snävt afslagit regeringens begäran i detta hänseende. Utskottet har dervid icke såsom i fråga om den föreslagna öfverjägmästaren och en del af de föreslagna kronojägarne sagt, att för *närvarande* behövas de icke, utan statsutskottet har förklaradt, att här föreligger ingen utredning, och afslår dermed framställningen. Jag hoppas dock, att regeringen icke skall låta det fortgå länge som det nu är, utan vidtaga erforderliga åtgärder för att detta revir må kunna utveckla de resurser, som finnas der, på ett sätt, som hvar och en, hvilken känner förhållandena, kan förvänta, och för detta ändamål ställa till revirets disposition de krafter, som äro nödvändiga. Jag har, som sagdt, intet yrkande att göra.

Grefve Wachtmeister, Fredrik: Jag ber att få uttala min tacksamhet till den ärade talaren på skaraborgsbänken för den sak-

kunskap och kraft, hvarmed han häfdade behovet af en itudelning utaf Vadsbo revir. Det ligger i öppen dag, att, då staten hvarje år köper skogar för milliontals kronor, det också blir nödvändigt att öka både den förvaltande och den bevakande personalen. Ett sådant behof föreligger nog på flera ställen än i Vadsbo revir. Det kan dock icke nekas, att bland de frågor i afseende på skogspersonalens ökning, som Kongl. Maj:t nu förelagt Riksdagen, intages det ojemförligt viktigaste rummet af den nya revirindelningen i Norrbotten. Statsutskottet har också enhälligt visat sig mycket välvilligt mot denna mycket nödvändiga reform, och under sådana förhållanden, och då man tänker på de stora summor, som den nya indelningen tager i anspråk, får man icke förvåna sig så mycket öfver, att utskottet velat undanskjuta itudelningen af Vadsbo revir.

Herr Bergendahl sade, att utskottet varit snävt och afvisande i fråga om den föreslagna itudelningen. Jag kan icke finna, att utskottet varit så snävt, då det säger, att behovet häraf icke kan anses till fullo ådagalagd. Jag har tvärtom tolkat detta så, att statsutskottet icke vore obenäget att taga upp denna skogsfråga till pröfning i en nära framtid. Då sörjer jag mera öfver, att statsutskottet icke ansett sig böra i staten uppföra den föreslagna öfverjägmästarren i Norr- och Vesterbottens län, ty denna plats hade bort följa med de 13 nya jägmästarne, men jag har tröstat mig med den mildhet, hvarmed statsutskottet formulerat sitt afslagsyrkande, ty det säger sig anse, att med öfverjägmästarebefattningens inrättande kan tills vidare anstå.

Jag har intet yrkande att göra.

Hans excellens friherre von Essen: Herr Bergendahl har redan i hufvudsak uttalat hvad jag här skulle haft att yttra. Jag har nemligen samma anmärkningar i denna sak att göra som han, och jag skall bedja att i korthet få tillägga några ord.

Jag föreställer mig, att Kongl. Maj:t skall känna sig tillfredsstäld med ett så enstämmigt förslag, som statsutskottets ledamöter här hafva till Riksdagen framlagt, och jag är öfvertygad om, att det icke är utan ganska mycket arbete, som kammarens ledamöter i statsutskottet lyckats åstadkomma en sådan enighet. Enighet i afseende på denna viktiga sak är så mycket angelägnare, som, om den vägen kan inslås, att begge kamrarnes ledamöter i utskottet mer och mer känna sig manade att tillgodose ett bland våra allra viktigaste behof i landet, nemligen skogsstatens utvidgning under förbättrade löneförhållanden, man icke behöfver anlita den gemensamma voteringens väg. Man kan då förvänta en mycket lycklig utveckling af denna fråga. — Under sådana förhållanden är det klart, att de, som intressera sig för skogsförvaltningen här i landet, icke anse sig nu böra i afseende å detaljerna göra några vidare anmärkningar än att endast till protokollet anföra sådant, som kan vara till gagn att upptagas i den närmaste framtiden till förnyad behandling, så att det icke i Första Kammaren måtte synas afglömdt, att man syftar på en vidare utveckling af denna viktiga fråga, nemligen om ökning af skogsstatens personal. Det är då först i afseende å den anmärkning,

*Förhöjdt
anslag till
skogsstaten.
(Forts.)*

*Forhöjdt
anslag till
skogsstaten.*
(Forts.)

som herr Bergendahl gjorde i fråga om revirindelningen i Norrland, som jag ber att få säga några ord. Han sade, att utskottet uttalat den mening, att det bör kunna emotses, att den nu uppgjorda revirindelningen bör tillfredsställa behovet af förvaltningspersonal för en lång följd af år. Om en sådan motivering får inflyta utan gensaga, så blifver den ett band på kommande Riksdagar, hvilket jag anser mycket beklagligt. Jag är öfvertygad, att de, som hafva dikterat detta beslut, hvori ledamöterna af Första Kammaren deltagit, icke kunna hafva rätt insett, hvad som kan krävas i framtiden. Jag skall med några ord antyda, hvad jag, för min del, anser kunna föranleda en förändring och en förökning af reviren i en icke så aflägsen framtid. De norrländska skogarna hafva under föregående tid skötts på ett helt annat sätt, än de nu börjat att blifva och komma att blifva skötta, och det fordras därför en mycket större och talrikare personal, såsom också synes af den gjorda utredningen, än som nu förefinnes. Och säkerligen kommer detta behof att ökas mer och mer. Skälet dertill är först och främst det inflytande, som förbättrade kommunikationer inom Norrland medfört, och äfven förbättrade flottleder, hvilket gifvit anledning till en förändrad utsyning å dessa skogar. Under den tid, då kronan, för en låg afgift, sålde afverkningsrätt till ett visst tumtal å kronoskogen, likasom ock då man på senare tider genom auktion försålt hufvudsakligen sådant virke, som ingått till sågverken, är det klart, att utsyningsförrättningarna varit enklare och mindre omfattande, än då det gäller att försälja virke af finare dimensioner, som kan användas till andra ändamål än uteslutande för sågverkens behof, nemligen till pappersmassetillverkning och kolning. Dessa skogar i Norrland, som blifvit så öfverfyllda af sådant virke, som för nyssnämnda ändamål är lämpligt, kräva numera en så ofantligt mycket större arbetsstyrka emot den, som förut erfordrades för utsyning åt sågverken. Man kan icke tänka sig och förutse behovet af arbetskrafter i detta fall. Dertill kommer, att det finnes trakter, som ännu icke äro afvittrade, och stockfångstskogar, som komma — hoppas jag — att återfalla till staten och således också öka arealen.

Slutligen, men icke minst, är det att förvänta, att den viktiga frågan om den sorts kultur, som i Norrland hufvudsakligen kan komma i fråga för vinnande af skogbärande mark på utdikade trakter, alltmera skall taga betydande arbetskrafter i anspråk. Det gör sig säkerligen ingen af denna kammars ledamöter reda för, huru stor areal, som i en framtid kan blifva skogbärande i denna rika del af vårt land. Detta tillsammans med hvad förut är sagdt gör, för så vidt man vill stå för hvad man säger, att man icke kan säga, att den nu uppgjorda revirindelningen skall för en längre framtid ega bestånd. Det är emot detta jag velat protestera och hafva denna protest till protokollet antecknad.

Statsutskottet har dragit in något i vissa afseenden, och det kan man ju icke undra på. Det måste alltid vara något att pruta på. Det är dock otur, att utskottet händelsevis råkat träffa just det föreslagna nya Vadsbo revir. Någon skall kanske tro, att, då jag har äran att tillhöra Västergötland, jag skulle vara så pass lokalpatriot, att jag skulle vilja

framhålla Vestergötland som en vigtig landsdel framför andra, men då jag känner detta revir någorlunda och äfven andra, så vill jag påstå, att på de skäl, som herr Bergendahl framfört, det skulle vara högst önskvärdt, om denna itudelnig af reviret blefve bifallen.

*Forhöjdt
anslag till
skogsstaten.
(Forts.)*

Redan då jag satt i Konungens råd, tillstyrkte jag Kongl. Maj:t att inköpa egendomar inom detta revir. Der finnes bland andra en egendom, som heter Granvik. Jag ber att få nämna endast en detalj, som ju icke kan intressera så mycket, men som dock kan bestyrka hvad som säges — vid denna egendom finnes en mängd torpare, som få utgöra arrendet genom arbete, bestående i kolning och fällning af virke, som transporteras till en såg, der det försågas. Det är egentligen en sysselsättning för en disponent att sköta en sådan egendom, och jägmästaren har vanligen fullt upp att göra med den vidlyftiga bokföringen och trätransporterna m. m. Förvaltningskostnaden för reviret uppgår till 45,000 kronor årligen, således en högst betydande kostnad. Ingen enskild och icke något bolag, som har en så omfattande egendom, skulle låta förvalta den på sådant sätt, genom en enda person, en jägmästare, som icke är fullt kvalificerad eller har tid att sköta den ekonomiska delen. Ilan måste vara i skogen hela dagen, göra utsyningar och se till, huru arbetet skall fördelas. Det är klart, att denne jägmästare, jag känner honom väl, kan sköta det hela med en mängd underordnade kronojägare och en assistent (som dock ofta torde ombytas), men det blir icke detsamma, som om man fördelade arbetet på två sjelfständiga män. Jag tillåter mig ock uttala den förhoppning, att såväl denna sak som i öfrigt all den utvidgning, vår skogsvård kräfver, måtte såsom hittills af Kongl. Maj:t framhållas utan fruktan för att Riksdagen icke skall finnas villig att understödja ett sådant förslag, som afser att klokt förvalta det dyrbaraste vi ega, nemligen våra skogar. Det är viktigt, att statens skogar icke endast blifva väl vårdade, utan vårdade på ett helt annat sätt än hittills i och för vinnande af inkomst nu och i framtiden. Den kultur, som nu bedrifves i våra skogar, drager en betydligt större omkostnad och kräfver mera arbetskrafter än förut. Det är icke nog, att, då nya marker skola skogsodlas, detta sker för nutid och framtid, utan statens skogar måste vårdas så, att de utgöra ett föredöme och ett exempel för den enskilda skogsvården. Det är nemligen ett statsintresse af högsta vikt, att man har detta exempel för ögonen i de skilda delarna af landet. Det påstås, att vi svenskar hafva lätt att följa exempel. Undervisning verkar ju ofta nog, men icke så mycket som ett godt exempel. Jag är öfvertygad, att detta är en sanning, och därför böra också våra statsskogar skötas med största omsorg och omtanke.

Jag måste beklaga, att icke det af regeringen framställda förslaget om en öfverjägmästare vunnit utskottets bifall. Det synes dock af utlåtandet, att det blott är utskottets önskan att få vänta litet, och jag hoppas därför, att en sådan tjänst skall inrättas med det snaraste.

Jag har, som sagdt, intet yrkande att göra, jag har endast velat hafva till protokollet antecknade de ord, jag här uttalat.

*Förhöjdt
anslag till
skogstaten*
(Forts.)

Herr Fränckel: Då jag deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet, naturligtvis utan att på något sätt tilltro mig någon sakkunskap i hufvudfrågan, utan endast i den administrativa delen af densamma, så skall jag be att få gifva skäl, hvarför jag, för min del, obetingadt ställt mig på bifall till utskottets förslag oförändradt.

Jag ber då få nämna, att när denna fråga förekom i utskottet, nemligen om ökning af skogspersonalen med 14 jägmästare och 80 kronojägare, framhöll en numera ledamot af den kongl. pensionskomitén, att han för sin del ansåg, att man i det förslag, som förelåg från afdelningen, hade förbisett den inskränkning, som borde göras i vilkoren för dessa tjänstemäns anställande, att de borde vara underkastade de pensionsvilkor, som en framtida pensionering för stateus embetsmän i allmänhet skulle komma att medföra. Han anförde, enligt mitt förmenande, så goda skäl för en så beskaffad anordning, att jag icke tvekade att biträda denna åsigt. Det, som möjligen skulle ligga emot att nu göra ett sådant undantag, vore, att det här endast gäller ett antal tjänstemän inom en redan organiserad stat och att på detta sätt staten skulle ställa dessa tjänstemän i en undantagsställning. Men äfven i detta fall kunna goda skäl anföras, som visa, att dermed icke vore så farligt.

Om man då håller sig till det sätt, på hvilket Riksdagen hittills behandlat så beskaffade frågor, då en ny stat för ett embetsverk upprättats eller en stat undergått förändring, skall man finna, att Riksdagen med största försigtighet, under det dessa förändringar pågått, velat tillförsäkra de nya tjänstemännen några vilkor, som kunde lägga hinder i vägen för en framtida organisation i pensionshänseende. I det fallet förelåg det färskaste exemplet i fråga om patent- och registreringsverkets organisation. Förslaget derom förekom vid 1898 års riksdag, och herrarne torde påminna sig, att Riksdagen i hufvudsak godkände Kongl. Maj:ts förslag. Men i den skrifvelse, som Riksdagen då aflät, anføres följande:

»Då emellertid efter verkställd utredning pensionsväsendets omreglering i vissa afseenden lärer vara föremål för Eders Kongl. Maj:ts pröfning samt då det ej torde vara lämpligt, att Riksdagen nu bestämmer de för pensionsrätts åtnjutande i antydda syfte erforderliga grunder, har Riksdagen, som visserligen medgifver det berättigade deri, att nämnda personal i likhet med öfriga å ordinarie stat uppförda tjänstemän och vaktbetjente tillerkännes pensionsrätt, ansett frågan härom böra tills vidare anstå, helst detta nyinrättade embetsverks personal räknar så få tjensteår, att pensionering af densamma först efter lång tid lärer kunna ifrågakomma. I följd häraf har Riksdagen funnit sig böra för närvarande från de för åtnjutande af förenämnda löneförmåner uppställda vilkor och förbehåll utesluta den af Eders Kongl. Maj:ts föreslagna bestämmelsen i fråga om afsked från tjensten.»

»Och när Riksdagen sedan bestämde vilkoren för pensionsättet, förekom der följande passus:

»att i allmänhet gällande bestämmelser i fråga om tjänstemäns och vaktbetjentes rätt till pension icke skola vara på nu ifrågavarande tjänstemän och vaktbetjente tillämpliga.»

Jag ber få lästa kammarens uppmärksamhet på, att när dessa

beslut fattades, hade ännu icke frågan om tjänstemännens pensionering förevarit hos Riksdagen. Den förelåg då hos komitén och hos Kongl. Maj:t. Det var först vid förra årets riksdag, som Kongl. Maj:t fann sig föranlåten att framlägga en förnyad lag för tjänstemännens pensionering. Häraf torde kammaren finna, att redan innan kammaren hade fattat något definitivt beslut i pensionsfrågan, ansåg man försigtigheten bjuda, att, då en ny stat uppgjordes eller ett antal nya tjänstemän tillsattes på ordinarie stat, man borde dervid fästa sådana villkor, att staten hade fria händer i fråga om pensioneringen, dermed långt ifrån sagdt, att de nya pensionerna skulle blifva sämre än de förra.

Kom så Riksdagens beslut år 1899. Herrarne torde erinra sig, att, då det stora pensionsförslaget från Kongl. Maj:t förelåg, Riksdagen efter noggrann pröfning icke ansåg sig kunna bifalla detta förslag, men i stället aflät en skrivelse till Kongl. Maj:t, deri Riksdagen på det bestämdaste häfdar en sådan uppfattning. Det heter der:

»På grund af hvad Riksdagen sålunda, beträffande denna del af den föreliggande frågan, anfört, har Riksdagen alltså funnit sig icke kunna antaga lag om civile tjänsteinnehafvares rätt till pension af staten, förrän en sådan ytterligare utredning i ämnet vunnits som den, hvilken Riksdagen här ofvan till dess hufvudsynpunkter antydt. Riksdagen har därför funnit sig böra afslå Eders Kongl. Maj:ts nu framlagda förslag till lag angående civile tjänsteinnehafvares rätt till pension af staten. Och får Riksdagen, med tillkännagifvande häraf, hos Eders Kongl. Maj:t anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning om sådant ordnande af det civila pensionsväsendet, att tjänsteinnehafvarne lemna bidrag äfven till sin egen pensionering, samt för Riksdagen framlägga det förnyade förslag till pensionering af civile embets- och tjänstemän, som efter dylik utredning må finnas af förhållandena påkalladt.»

Deraf torde herrarne finna, att, sedan Riksdagen på detta sätt, om jag så får säga, fråntagit hela staten för patent- och registreringsverket all rätt till pension, ett nytt uppslag numera inträdt, derigenom att Riksdagen på sätt och vis fastslagit vissa grunder, enligt hvilka pensioneringen framdeles skall ordnas. Kan det då anses vara oberättigadt, att Riksdagen, när en stat sådan som denna nu föreligger, hvilken skall ökas med 94 nya tjänsteinnehafvare, i full öfverensstämmelse med föregående beslut anser sig böra göra det förbehåll, att dessa nya tjänstemän vid sitt antagande på ordinarie stat böra blifva underkastade de nya bestämmelser, som kunna blifva en följd af den nya pensioneringen?

Jag nämnde nyss, att man kunde hysa betänklighet, huruvida detta kunde vara lämpligt i en redan existerande stat. Jag ber då att få påvisa, att Riksdagen i afseende å de 80 kronojägarbefattningarna är alldeles oförhindrad att insätta ett så beskaffadt villkor, att gälla för alla. — Detta villkor skulle då icke komma att gälla endast de nyantagne kronojägarne, utan äfven de förut anstälde, då ju alla, på grund af detta statsutskottsbetänkande, skulle få nya aflöningsförmåner, och Riksdagen bör vara berättigad att vid dessa nya aflöningsförmåner fästa de villkor, som önskas. Återstår alltså

*Forhöjdt
anslag till
skogsstaten.
(Forts.)*

*Förhöjdt
anslag till
skogstaten.*
(Forts.)

frågan om de 14 nya jägmästarebefattningarna. Beträffande dem kan man ju anföra, att de icke genom ifrågavarande vilkors fastställande skulle komma i samma situation som deras äldre kanrater. Emot en dylik invändning måste jag svara, att detta icke bör utgöra hinder för bestämmande af ett dylikt vilkor, helst något fullt liknande redan förekommit i fråga om flere andra stater. Så vidt jag har mig bekant, skulle stadgandet af ett sådant vilkor komma att medföra dels att dessa nya 14 tjänstemän skulle komma att engageras med skyldighet att underkasta sig detta vilkor och dels att alla nytillträdande sådana tjänstemän sannolikt skulle få ett sådant vilkor infördt i sina fullmagter.

Jag kan sålunda icke finna annat, än att äfven detta vore ett steg i den rätta riktningen. Ty hvad är det man önskar? Man önskar ju, att, när Riksdagen en gång fattat sitt beslut i afseende på pensionering, denna så snart som möjligt skall kunna tillämpas. Det enda skäl, jag skulle kunna tänka mig för att man skulle, så att säga, vara rädd för att nu sätta in ett så beskaffadt vilkor, vore det, att man förutsatte, att den komité, som nu arbetar, och hvilkens förslag till pensionsväsendets ordnande snart torde föreligga färdigt, skulle göra detta så ofördelaktigt för tjänstemännen i allmänhet, att de derigenom skulle gå miste om vissa fördelar, som de nu hafva. Man får väl ändå icke antaga, att Riksdagen vid fastställande af de nyss nämnda grunderna för tjänstemännens pensionering önskar att åstadkomma en försämring af tjänstemännens ställning, fastän Riksdagen önskade pensioneringen ordnad *på ett annat sätt* än nu.

Hvad har nu statsutskottet sagt? Jo, statsutskottet säger:

»Då frågan om pensionsväsendets ordnande för närvarande är föremål för utredning och nya grunder för pensioneringen af statens tjensteinnehafvare utan tvifvel torde komma att under den närmaste tiden fastställas, har utskottet ansett, att vid tillskapande af nya tjänster och vid löneförbättringar af hela tjänstemannakårer böra bestämmas vilkor, hvarigenom genomförandet af förändradt sätt för pensioneringen må underlättas. Och har utskottet därför ansett, att vid beviljandet af ifrågavarande 14 nya jägmästarelöner och vid förhöjningen i kronojägarnes aflöningsförmåner bör fästas det vilkor, att dessa tjänstemän och betjente skola vara underkastade de förändrade pensionsbestämmelser, som framdeles kunna vardas stadgade.»

På grund af denna motivering har utskottet också formulerat sin kläm så, att detta vilkor skulle inträda så väl för de ifrågasatta nya tjänstemännen som för betjeningen. Jag anser detta vara så mycket naturligare, som jag, från den tid, då jernvägskomitén arbetade med den stora jernvägsstaten, påminner mig, att man ansåg sig nödsakad att skriva till Kongl. Maj:t och anhålla, det alla nya tjänstemän, som tillsattes, under det att denna komité arbetade, skulle tillsättas med det vilkor, att de blefve underkastade de nya bestämmelser, som möjligen kunde framdeles inträda.

När detta nu kunde ske i afseende å en redan existerande kår, när vidare, som vi veta, en pensionskomité för närvarande arbetar, hvilken bör hafva hunnit ganska långt med sina arbeten, hemställer jag, huruvida Riksdagen icke skulle blifva beskyld för ett absolut

inkonsekvent tillvägagångsätt, om Riksdagen i detta fall icke hölle fast vid de vilkor, som här förut blifvit uppställda vid inrättandet af nya tjenster.

Det är af dessa skäl, herr grefve och talman, som jag för min del biträdt utskottets hemställan, till hvilken jag ber att få yrka bifall.

*Förhöjdt
anslag till
skogsstaten.
(Forts.)*

Herr Wijk: Det kunde ju vara temligen onödigt, att jag här vidare upptager tiden, men jag anser mig dock böra yttra några ord med anledning af hvad min värderade kamrat på skaraborgsbänken nyss uttalat. Han fäste sig särskildt vid följande ord i utskottets yttrande: »Att den nu uppgjorda revirindelningen bör tillfredsställa behovet af förvaltningspersonal för en lång följd af år», och om jag ej uppfattade hans uttalande origtigt, tydde han detta yttrande derhän, att det skulle hafva afseende å hela landet. Detta har naturligtvis icke varit utskottets mening, utan dessa ord hafva uteslutande afseende på Norrland.

Då Kongl. Maj:t nu vid 1900 års riksdag framkommit med ett förslag om tillsättande af 13 nya jägmästarebefattningar i Norrland, får det väl icke anses vara märkvärdigt, om man förutsätter, att behovet af förvaltningspersonal i Norrland skall vara tillfredsstäldt för en lång följd af år.

Beträffande herr Fränckels uttalande, så skulle jag väl kunnat instämma med honom, för så vidt det ifrågasatta vilkoret icke skulle komma att beröra endast dessa föreslagna nya jägmästare och ej ega tillämpning å öfriga jägmästarebefattningar vid inträffande ledighet; men då detta icke kan vara riktigt, har jag ej kunnat biträda utskottets förslag.

Herr Anderson, Albert: Med statsutskottets ledamöter från denna kammare är jag ense deruti, att det af utskottet föreslagna vilkoret i fråga om förändrade pensionsbestämmelser icke är lämpligt, för så vidt det skulle afse allenast de nu ifrågavarande fjorton jägmästare och åttio kronojägare. På sätt en föregående talare har anfört, anhöll 1899 års Riksdag hos Kongl. Maj:t om en utredning för ett sådant ordnande af pensionsväsendet, att tjänsteinnehafvare medelst afgifter skulle bidraga till sin egen pensionering. Han nämnde också, att en komité för ändamålet är tillsatt, hvilkens arbeten snart torde föreligga afslutade. Om Riksdagen nu skulle antaga det ifrågavarande vilkoret, att dessa fjorton jägmästare och åttio kronojägare skulle vara underkastade förändrade pensionsbestämmelser, kan jag för min del icke antaga annat än att Kongl. Maj:t dels med stöd af detta beslut och dels på grund af den skrifvelse i fråga om pensioneringen, som förra årets Riksdag aflät, komme att utfärda allmän föreskrift derom, att vid tillsättande af embeten och tjenster hädanefter ett vilkor af samma beskaffenhet som det af utskottet här föreslagna skulle i fullmagterna inflyta. Jag kan, som sagdt, ej annat än antaga, att en sådan åtgärd skulle blifva följd af att detta vilkor antages af Riksdagen, och därför har jag icke något att erinra emot utskottets förslag.

*Förhöjdt
anslag till
skogsstaten.*
(Forts.)

Herr Nordenfalk: I likhet med en högt ärad talare skall jag, oaktadt jag i ärendets skick icke vill yrka ändring i statsutskottets förslag, dock uttala några anmärkningar mot detsamma till den kraft och verkan ett sådant uttalande kan hafva för framtida åtgärders vidtagande hvad utvecklingen af våra skogars förvaltning beträffar. I sådant afseende beklagar jag, att utskottet icke kommit till det resultat, att det, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, hemställt, såväl af Vadsbo revir skulle delas som ock att en ny öfverjägmästare i Norrbottens län skulle tillsättas. I afseende å Vadsbo revir hafva vi ju redan af ledamöter, noggrant hemmastadda i förhållandena der, fått upplysningar om detsamma, och jag skall till deras anförande endast lägga, att för bedömande af behovet utaf revirets delning det bör ihågkommas, att äfven med en delning reviren komme att blifva i det ena 15,000 hektar och det andra 11,000 hektar, och att skogarne inom det sistnämnda skulle blifva belägna på öfver hundra olika ställen, samt på det förstnämnda eller det å 15,000 hektar på elfva olika håll. Jag vill nu icke tala om förhållandena i Tyskland, hvarest man vid bestämmandet af revirens storlek synes göra gällande den åsigten, att revirförvaltaren dagligen, eller åtminstone flere gånger i veckan, skall kunna besöka hela reviret, till följd hvaraf också underhållet af en ridhäst lærer ingå i revirförvaltarens löneförmåner. Afkastningen af våra skogar kan ju ej jämföras med Tysklands. Men det kan förtjena erinras derom, att den komité, som nyligen afgifvit utlåtande rörande åtgärder för bevarande af enskilda personers skogar, uppställt den fordran, att hvarje enskild person, som eger skogar till 1,500 hektar i landets södra delar och 3,000 hektar i Norrland, skall vara skyldig att anställa en forstbildad person. Med så stora fordringar på enskilde bör kronan icke så pruta på förvaltningsorgan för sina skogar, att desse ej kunna efterses och en revirförvaltare på anmärkning om mindre god vård å någon del af en kronopark kunna hafva rättighet svara, att det är absolut omöjligt med tillgänglig personal att på ett tillfredsställande sätt fylla fordringarne på en god förvaltning.

Lika beklagligt är, att utskottet kommit till den åsigt, att beviljandet af de löneförmåner, som äro nödvändiga för tillsättande af en ny öfverjägmästare i Norrbotten, bort afstyrkas. Domänstyrelsen har anført goda skäl för sitt af Kongl. Maj:t gillade förslag dervidlag. Den har påvisat, att det, såsom det nu är ordnad, är omöjligt för öfverjägmästaren i Norrbotten att medhinna göromålen. Skogarne i Norrbotten hafva på de senare åren ökat högst betydligt. År 1898 tillkommo sålunda, om jag minnes rätt, 165,000 hektar och år 1899 ytterligare 390,000 hektar. Man riskerar under sådana förhållanden, att en öfverjägmästare sättes i den ställningen, att han blott och bart blir en expeditionskarl, som ej hinner taga kännedom om förhållandena på platsen, ej resa inom reviret, hvarpå den för honom gällande instruktionen lägger stor vikt. Öfverjägmästaren är i sjelfva verket ett synnerligen viktigt organ vid skogsadministrationen. För revirförvaltaren måste det vara af vikt, att han kan rådföra sig med en person, som kan grunda sitt omdöme på kännedom om de faktiska förhållandena inom reviret. Å andra sidan bör det äfven för domän-

styrelsen vara angeläget att se de utlåtanden och yttranden, som affordras öfverjägmästaren i anledning af revirförvaltarens framställningar och requisitionsförslag, vara grundade på personlig känedom om förhållandena på platsen.

Värdet af våra skogar är i väsentlig mån beroende på det sätt, på hvilket de skötas, och jag är öfvertygad om, att tillsättandet af de båda tjenster, hvarom nu är fråga, många gånger om skulle bespara kronan de medel, som erfordras till deras aflöning.

Jag skall emellertid, såsom sagdt, icke nu framställa något yrkande.

Herr Bergendahl: Jag har begärt ordet ännu en gång med anledning deraf, att min högt ärade vän på skaraborgsbänken tydligen missförstått, hvad jag nyss yttrade. Han trodde nemligen, att jag med mitt klander af utskottets motivering för den af utskottet uttalade meningen — att behovet af förvaltningspersonal skulle vara tillfredsstäldt för en lång följd af år — skulle hafva förutsatt, att utskottet dervid afsåg förvaltningspersonalen i hela landet. Nej, det gjorde jag visst icke. Detta utskottets uttalande står ju infördt i slutet af det stycke, som ensamt handlar om Norrland och Dalarne och således icke kunnat af mig misstydas.

Herr af Burén: Jag anhåller endast att få instämma i de behjertansvärda tankar och ord, som här hafva uttalats af herrar Bergendahl, friherre von Essen och friherre Nordenfalk.

Grefve Wachtmeister, Fredrik: Jag anhåller att få yttra några ord i afseende å frågan om kronojägarnes dagarfvode. Dessa hafva för närvarande rättighet till ett dagarfvode af 2 kronor 50 öre för det arbete de verkställa å ecklesiastiska boställsskogar, å de statens skogar, hvilka ej stå under skogsstatens omedelbara vård och förvaltning, samt å hemmansskogar. Men nu inträffar ganska ofta, att sådana allmänna skogar för att erhålla en intensiv och rationel kultur ställas under skogsstatens vård och förvaltning, och då är det orätt och oegentligt, att kronojägarne skola förlora sin rätt till dagarfvode och kan ej heller vara till fromma för en sådan intensivare skogskultur. Nu har Kongl. Maj:t föreslagit, att kronojägarne skulle på alla kronans skogar få åtnjuta en sådan rätt till dagarfvode ända till och med 3 kronor i Norrland, Dalarne och Vermland, om blott dessa arbeten utföras på ett visst afstånd ifrån kronojägarens hemvist och antalet dagar begränsas till en viss numerär.

Utskottet har icke ställt sig afvisande emot tanken, att dagarfvode skulle utgå i afseende å alla kronoskogar, men efter att först hafva ökat den ofvan berörda radien från kronojägarnes hemvist från 5 till 10 kilometer samt nedbringat antalet dagar från 80 till 60, så föreslår utskottet, att beloppet skulle bestämmas till 1 krona 50 öre per dag för de 6 norra länen samt Vermland och 1 krona för de öfriga länen.

Jag har nu närmast begärt ordet för att säga, att jag finner det ganska betänkligt och ingalunda vist, att staten gifver sina tjenare

*Förhöjdt
anslag till
skogsstaten.
(Forts.)*

*Förhöjdt
anslag till
skogsstaten.*
(Forts.)

sämre betalning för värden af de skogar, hvilka för staten äro de dyrbaraste och viktigaste, och jag kan ej heller fullt godkänna det skäl, som statsutskottet gifver i sin motivering för denna nedprutning, då utskottet säger, att dessa dagarfvoden endast hafva karakteren af traktamente, ehuru utskottet visserligen dervid har något stöd uti hvad departementschefen sjelf sagt. Det är nemligen så, att man tänkt sig, att dessa dagarfvoden skulle blifva kronojägarne till en ganska behöflig reseersättning, ty som det nu är förhållandet, få de lida rätt stora förluster under sina färder till och från långt aflägsna skogar. Om jag detta oaktadt icke har något yrkande att göra, så beror detta derpå, att jag, såsom jag förut sagt, är tacksam för hvad utskottet velat gifva.

Herr Tornerhjelm: Det var ett yttrande i chefens för domänstyrelsen sista anförande, som uppkallade mig. Han sade nemligen, att konsekvensen af det föreliggande förslaget vore den, att staten gifve den sämsta aflöningen för de dyrbaraste skogarna. Men så har åtminstone icke utskottet fattat saken, utan så, att den lön kronojägarne åtnjuta, den utgår för deras tjänstgöring å dessa skogar, och det är just för denna tjänstgöring de hafva sin lön och äro skyldiga att sköta sina vederbörliga distrikt. Det tillägg, de skulle få i detta dagtraktamente, erhålla de efter samma grund, som staten till andra dess tjenare utgifver traktamente, då de nödsakas att under flera dagar vara borta från sitt hemvist, såsom förhållandet t. ex. är med tågpersonalen vid jernvägarna och postverkets betjente, men denna aflöning får ej anses såsom någon ersättning för det arbete, för hvilket de i öfrigt åtnjuta stadgade löneförmåner, utan dessa 1 krona och 1 krona 50 öre äro endast att betrakta såsom en godtgörelse för det dyrbara kosthållet, då de vistas borta från sina hem. Till stöd för dessa siffror anfördes, att enskilde skogsegare betala sina skogvaktare för tjänstgöring i aflägsnare trakter respektive 1 å 1,50. Dessutom bibehålla kronojägarne sin rätt till full dagspenning med 2,50 för tjänstgöring på sådana skogar, hvilkas skötsel ej åligger dem på grund af tjänsten, nemligen de ecklesiastiska boställsskogarna och de, som ej stå under statens omedelbara förvaltning, och denna tjänstgöring måste anses såsom en minskning i den tid, de eljest skulle kunna disponera för enskild förtjenst, och då är det rättvist, att de få sin fulla dagspenning med 2,50, men ej betalas, jag upprepar det ännu en gång, denna 1 krona för skötseln af statens skogar, utan blott såsom en ersättning eller ett bidrag till bestridande af omkostnaderna för deras vistelse utom hemtrakten.

Då jag nu har ordet, vill jag nämna, att herr Fränkel talade något om att konsekvensen fordrade att vidfästa detta vilkor om pensioneringen. Hvad det beträffar, tror jag, att den konsekvensen är ganska underhållig. Det är visserligen sant, att år 1898 var i fråga att sätta ett helt embetsverk på ordinarie stat, och då vidfästes detta vilkor, men i fjor, då en partiel ökning gjordes af ej mindre än 143 nya befattningar inom postverket, skedde detta *utan* ett dylikt vilkor i afseende å pensioneringen. Konsekvensen har alltså hittills ej varit så synnerligen stor.

Herr Fosser: Jag anhåller endast att få fästa uppmärksamheten derpå, att om utskottets förslag antages äfven i afseende å det vidfästade villkoret rörande pensioneringen, så tror jag verkligen, att kammaren skulle handla principvidrigt. Vi skola komma i häg, att när det rör kronojägarna, så står det på 88:de sidan, att de »skola vara underkastade de förändrade pensionsbestämmelser, som framdeles kunna varda stadgade». Hade det nu varit fråga endast om dessa nyantagna 80 kronojägare, så kunde ju ej varit så mycket att säga om det vidfästade villkoret; men då utskottet uppställt samma villkor för *alla* kronojägare, äfven de redan förut befintliga, så synes man begå en orättvisa emot dem, mot de gamla kronojägarna, hvilka, likvisst kunna hafva anspråk på att få bibehållas vid de en gång dem tillförsäkrade rättigheter, och detta så mycket mera som någon löneförhöjning ej här är i fråga för dem, utan endast en tillökning i tjänstgöringspenningarne. Det föreslagna villkoret synes mig därför stå i strid mot det tillvägagångssätt, som Första Kammaren städse brukat vilja häfda. Jag har tillåtit mig att härupå fästa uppmärksamheten och anhåller att få yrka bifall till Kongl. Maj:ts, hvilket här är detsamma som de 11 reservanternas, förslag.

*Förhöjdt
anslag till
skogstaten.*
(Forts.)

Herr Fränckel: I afseende å kronojägarna tog jag mig redan förut friheten påvisa, att Riksdagen måste anses oförhindrad föreskrifva förändrad pensionering för *hela* kåren i sammanhang med bestämmande af nya aflöningsvilkor för kåren i dess helhet; men hertill kommer, enligt upplysningar som lemnats inom utskottet, att kronojägarnes pensionering nu är så dålig, att man har anledning antaga och hoppas, att den nya pensionskomitén skall i detta afseende framlägga förslag till förbättrade pensionsvilkor för dessa, hvadan alltså någon risk här ej torde förefinnas. I öfrigt hänvisande till den motivering utskottet anfört, yrkar jag bifall till dess hemställan.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade herr talmannen, att beträffande föreliggande moment yrkats, dels att utskottets hemställan skulle bifallas, dels ock, af herr *Tornerhjelm*, att kammaren skulle antaga det förslag, som innefattades i den vid förevarande moment afgifna reservation.

Härefter gjorde herr talmannen propositioner i enlighet med dessa yrkanden och förklarade sig anse propositionen på godkännande af herr *Tornerhjelm*s yrkande vara med öfvervägande ja besvarad.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad statsutskottet hemställt i punkten 4 mom. a), af sitt utlåtande n:o 8, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, antages det förslag, som innefattas i den vid momentet afgifna reservationen.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 26;

Nej — 74.

Mom. b.)

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 5.

Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 6.

*Angående
belöningar
för rofdjurs
dödande.*

Herr von Möller: Om jag utan att i öfrigt göra något yrkande ber att få framhålla ett önskemål, kan ju den invändning möjligen göras, att jag bort framhålla detta på civilministerns dag, då frågan om anslag till statistiska centralbyrån förelåg till behandling. Äfven gissar jag, att man kommer att spörja, i hvad sammanhang denna fråga om rofdjurs dödande står till sjette hufvudtiteln, eller hvad frågan om döda sjelar har med nämnda byrå att göra. Jag vill då strax precisera, hvad jag menar. Malisen i landet har — säges det — kallat denna institution »Byrån för insamlande af» — för att begagna en omskrifning — » officiella sanningar — med modifikation», och det är för att i någon mån lindra detta embetsverks samvetsnöd, som jag tagit mig friheten begära ordet.

Som hvar och en väl vet, skickas årligen till landets alla, jag tror närmare 1,000, kommunalordförande frågor angående huru många skadedjur, som afdagatagits, och huru många husdjur, som blifvit af rofdjur dödade. Jag vet ej, hvartill dessa uppgifter skola tjena, men hvad jag vet, är, att de förorsaka våra kommunalordförande, herrar länsmän och Konungens befallningshafvande ganska mycket besvär, till dess de slutligen hamna i denna frågvisa anstalt, med hvad resultat hoppas jag byrån sjelf måtte veta, ty dessa uppgifter äro icke och kunna ej blifva exakta samt äro dessutom fullkomligt obehöfliga, då ju Konungens befallningshafvande lemna uppgift på antalet dödade rofdjur, för hvilka belöning utbetalts. Jag ber att få belysa detta något närmare.

Uti våra södra provinser tillfrågas nemligen årligen kommunalordförandena — jag är sjelf ordförande i min lilla kommun — huru många björnar, vargar, lon och järffvar under året dödats, äfvensom huru många renar, hästar och kor etc. blifvit utaf dessa rofdjur dödade. Då jag gerna så samvetsgrant som möjligt vill fullgöra mina åligganden, har det städse varit mig en odelad glädje att kunna ifylla stora nollor

vid alla dessa frågor. Södra Sverige hemsökes, mig veterligt, nemligen ej af björnar, vargar, lon eller järvar. Icke heller har jag mig bekant, att renar der användas som husdjur, eller att de rofdjur vi der hafva, företrädesvis rävar, hökar och kråkor, utöfva attentat mot kor eller hästar.

*Angående
belöningar
för rofdjurs
dödande.
(Forts.)*

Jag skulle således vilja göra denna vördsamma framställning: Vore ej möjligt att för framtiden härvidlag kunna inbespara något papper, äfven om detta till äfventyrs skulle lända den svenska pappers-industrien till men; det skulle i hvarje fall hafva det goda med sig, att åtskillig onödigt förspild och resultatlös arbetskraft härigenom skulle inbesparas.

Öfverläggningen förklarades härmed slutad, hvarefter kammaren biföll hvad utskottet i den nu föredragna punkten hemställt.

Punkterna 7—18.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 19.

Herr statsrådet greve Wachtmeister: Utskottet har uti sin motivering vid den nu föredragna punkten uttalat en princip, som jag ej kan lemna utan erinran.

Kongl. Maj:t har, som herrarne finna, begärt ett anslag af 89,000 kronor för en ny flygelbyggnad vid länsresidenset i Kalmar, af hvilket anslag 4,000 kronor äro afsedda till arkitektsarfvide. Detta arfvide, 4,000 kronor, har utskottet ansett kunna besparas och motiverat detta dermed, att »jemlikt den för öfverintendentsembetet gällande instruktion af den 14 november 1879 det åligger detta embete att, då sådant af Kongl. Maj:t anbefalles, uppgöra ritningar och kostnadsförslag till bygnadsarbeten för kronans räkning». Det har sin fulla rättighet, denna passus förekommer uti instruktionen för öfverintendentsembetet, men då utskottet här af, som det synes, vill draga den slutsats, att kronan härigenom skulle utan särskilda kostnader kunna få ritningar uppgjorda till större nybyggnadsföretag, så nödgas jag häremot inlägga en bestämd gensaga.

Den på ordinarie stat uppförda tekniska personalen inom öfverintendentsembetet består, förutom öfverintendenten sjelf, af en förste intendent såsom ledamot af styrelsen samt af två intendent, den ene för tillsynen öfver kronans hus i Stockholm, den andre för tillsynen öfver kronans hus i landsorterna. Enligt instruktionen har detta embete en mängd olika göromål att handlägga, bland annat att granska ritningar till byggnader eller ändringar på redan uppförda sådana, såsom t. ex. kyrkor och många andra. Skulle nu denna fåtaliga ordinarie personal äfven föreläggas att uppgöra ritningar till större och mera omfattande byggnadsföretag, så är väl uppenbart, att dessa tjänstemäns tid skulle härmed så upptagas, att en mångfald af göromål, som eljest åligger embetet, skulle få utföras af vikarier —

*Anslag till
uppförande
af ny flygel-
byggnad vid
läns-
residenset
i Kalmar.*

Anslag till
uppförande
af ny flygel-
byggnad vid
läns-
residenset
i Kalmar.
(Forts.)

uppgörande af ritning till en större nybyggnad är ett arbete som ofta kräver flera månader.

Då torde frågas, hvad som åsyftas med denna bestämmelse uti instruktionen. Om herrarne slå upp statskalendern, återfinnes der under rubriken öfverintendentsembetet ett antal tjänstgörande arkitekter utom stat, för närvarande sjuitten stycken. Det är åt dessa arkitekter, embetet i förekommande fall uppdrager att utarbета ritningar. Om man vidare undersöker, hur det förhåller sig med den ersättning, dessa utom stat tjänstgörande arkitekter hafva att för sitt arbete i embetsverket påräkna, så utgår denna ersättning från det anslag, som finnes uppfördt på öfverintendentsembetets stat och har rubriken »vikariatersättningar, arvoden åt extra biträden samt renskrifningskostnad m. m.» Af detta anslag, i staten upptaget till endast 8,400 kronor, har utgått, förutom ersättning för renskrifning och åtskilligt annat, såsom ersättning åt en hvar af dessa extra arkitekter årligen i medeltal 350 kronor, och det är väl tydligt, att denna ringa godtgörelse ej förslår långt, då frågan gäller ritningar till större och mera omfattande publika byggnader. Ersättningen utgår för det biträde de lemna i embetet, men man kan väl icke rimligtvis begära, att dessa arkitekter, visserligen extra, men dock bland sig räknande flera af vårt lands förnämsta arkitekter, skola utföra så omfattande företag för en så ringa penning. Huru man från början tänkt sig denna sak, framgår bäst om det tillåtes mig uppläsa några rader ur löneredlingskommitténs betänkande den 16 oktober 1877. De lyda, som följer: »Vidkommande slutligen embetets åliggande med ritningars uppgörande och ersättningen därför, anser komitén äfven härutinnan en förändrad anordning böra vidtagas. Å ena sidan kan ej staten aflöna ett flertal arkitekter så, att de, med åsidosättande af enskild verksamhet, uteslutande egna sig åt statens tjänst, men å andra sidan måste tillgodoses arkitekternas billiga anspråk, att deras arbete för statens räkning ersättes med ett belopp, något så när motsvarande hvad den enskilde för enahanda arbete betalar. Med fästadt afseende å båda dessa omständigheter synes komitén lämpligast, att embetets ordinarie arkitektspersonal inskränkes till det minsta möjliga antal, eller det som kan vara erforderligt hufvudsakligen för den embetet åliggande granskning af byggnadsförslag och värden om kronans egendomar, och att för ritningar, hvilka genom embetets försorg skola uppgöras eller omarbetas och icke kunna af den ordinarie personalen medhinnas, extra ordinarie arkitekter må anlitas. Ersättning för ritning för kronans räkning skulle sålunda utgå, liksom nu är fallet, af det för sjelfva byggnaden anvisade anslaget, då sådan byggnad beslutades, och, om den ifrågasatta byggnaden ej komme till stånd, för hvarje särskildt fall, på underdånig hemställan af embetet, till utbetalande beviljas». Komiténs yttrande biträdades af då föredragande departementschefen och lades till grund för den löneredling och instruktion, som för embetet kom till stånd. I full öfverensstämmelse härmed aflät Kongl. Maj:t samma dag instruktionen fastställdes till öfverintendentsembetet ett kongl. bref, deri embetet medgifves, att, då e. o. arkitekt uppgjort ritningar till någon ifrågasatt större nybyggnad för kronans räkning, som sedermera ej kommer till utfö-

rande, embetet eger att hos Kongl. Maj:t göra underdånig framställning om särskild godtgörelse för berörda ritningar. Deraf framgår, att, om anslag till dylik byggnad beviljas, arkitektsarfvodet inberäknas i anslaget, och vid hvarje ritning till större byggnadsföretag, som föranledt äskande af anslag hos Riksdagen, har åtminstone sedan 1879, då öfverintendentsembetets nuvarande instruktion utfärdades, äfven uti kostnadsberäkningarna upptagits arkitektsarfvode, och häremot har icke förut gjorts någon invändning vid Riksdagens handläggning af byggnadsfrågor. Tydligt är, att om kronan skall kunna påräkna upprättande af ritningar till större byggnadsföretag utan att anslag äskas för arkitektsarfvode, så måste helt andra anordningar vidtagas än de, hvilka för närvarande äro gällande.

*Anslag till
uppförande
af ny flygel-
byggnad vid
länsresidenset
i Kalmar.*
(Forts.)

Herr Pettersson, Fredrik Emil: Då jag deltagit uti detta ärendes behandling på afdelningen, anhåller jag endast att få beträffande den gjorda motiveringen nämna, att det enligt den här åberopade instruktionen åligger öfverintendentsembetet att uppgöra ritningar och kostnadsförslag. Jag betviflar visst icke att, på sätt här påpekats, det anslag, som för ändamålet står till öfverintendentsembetets förfogande, är allt för ringa, men då torde den utväg anlitas att få det samma höjdt med hänsyn till de göromål, hvilka åligger öfverintendentsembetet.

Jag ber vidare att få påpeka, att beträffande sjelfva det egentliga anslaget har utskottet ej prutat ett enda öre, utan de 85,000 kronor, som sjelfva arbetet skulle kräva, de hafva utaf utskottet tillstyrkts, ehuru väl det, såsom hithörande handlingar utvisa, fans ett annat alternativt förslag, hvilket slutade på en summa som ej uppgick till mer än 80,925 kronor, och i den högre summa, som utskottet nu föreslagit, ingår dessutom arfvode för tillsynen med 4,358 kronor 55 öre. Sjelfva ärendet har i realiteten af utskottet i hela dess vidd tillstyrkts, det är endast på grund af den instruktion man ansåg gälla för öfverintendentsembetet som utskottet har velat göra denna modifikation. Jag anhåller att få yrka bifall till utskottets förslag.

Efter det öfverläggningen ansetts härmed slutad, biföll kammaren hvad utskottet i föreliggande punkt hemställt.

Punkterna 20—28.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Punkten 29.

Lades till handlingarna.

Föredrogs å nyo och företogs punktvís till afgörande statsutskottets den 7 och 9 innevarande mars bordlagda utlåtande n:o 24, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående anslag till jordbruksdepartementet m. m.

Stat för jord-
bruksdeparte-
mentet.

Punkten 1.

Herr Billing: Då statsutskottets pluralitet vid behandlingen af skogsstaten beslöt att till bifall till framställningen om inrättande af nya jägmästare- och kronojägarbefattningar foga det vilkor, att innehafvarne af dessa nya befattningar skulle vara underkastade blifvande pensionsbestämmelser, blef en konsekvens af detta beslut, att pluraliteten också skulle föreslå samma vilkor med afseende å tjänstemännen inom det nya jordbruksdepartementet. En liknande konsekvens af den reservation, som Första Kammarens ledamöter i utskottet afgifvit vid sjunde hufvudtiteln, blef också, att samma ledamöter här reserverade sig mot de der orden i andra stycket på sjuttonde sidan i utskottets utlåtande: »skolande tjänsteman vara underkastad de förändrade pensionsbestämmelser, som framdeles kunna varda stadgade». Då nu Första Kammaren i fråga om skogsstaten nyss med stor pluralitet bifallit hvad reservanterna yrkat, kräfer naturligtvis konsekvensen, att kammaren också beträffande det nya jordbruksdepartementet afslår utskottets hemställan och bifaller reservationen.

Jag anhåller att få yrka bifall till reservationen.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på nu föredragna punkt endast yrkats, att kammaren skulle antaga det förslag, som innefattades i den vid utlåtandet fogade reservation.

Sedermåra gjordes propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande punkt hemställt samt vidare på godkännande af berörda yrkande; och förklarades den senare propositionen vara med ja besvarad.

Punkterna 2 och 3.

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Vid förnyad föredragning af lagutskottets den 6 och 7 i denna månad bordlagda utlåtanden:

n:o 21, i anledning af väckt motion angående ändring af § 51 i förordningen om kommunalstyrelse på landet; och

n:o 22, i anledning af väckt motion angående ändrad lydelse af § 33 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862,

biföll kammaren hvad utskottet i dessa utlåtanden hemställt.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Dahlberg* under tio dagar från den 13 innevarande mars.

Justerades två protokollsutdrag för denna dag, hvarefter kammaren åtskildes kl. 1,14 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 13 mars.

Kammaren sammanträdde kl. 2,30 e. m.; och dess förhandlingar leddes af herr vice talmannen.

Herr statsrådet *von Krusenstjerna* aflemnade Kongl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

- 1:o) med förslag till förordning angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke; samt
 - 2:o) i fråga om anordnande af fabriksinspektion under år 1901.
-

Justerades protokollet för den 6 i denna månad.

Upplästes följande ingifna läkareintyg:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare ryttmästaren *Nils Fock*, på grund af sjukdom är förhindrad att under de närmaste veckorna deltaga i riksdagsförhandlingarna, intygas härmed på begäran.

Stockholm den 12 mars 1900.

Erik Tengstrand,
legitimerad läkare.

Anmäldes och bordlades lagutskottets utlåtande n:o 26, i anledning af väckt motion angående ändring af § 3 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883.

Vid föredragning af ett från Andra Kammaren ankommet protokollsutdrag, n:o 120, med delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående upphörande af lösen för anteckning å vaxel eller afskrift deraf om skedd protest, beslöt Första Kammaren hänvisa detta ärende till sitt tillfälliga utskott n:o 1.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran statsutskottets den 10 innevarande månad bordlagda utlåtande n:o 8 a.

Vid föredragning af statsutskottets den 10 innevarande mars bordlagda memorial n:o 25, med förslag till voteringsproposition i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i en fråga rörande anslagen under riksstatens andra hufvudtitel, godkändes den föreslagna voteringspropositionen.

Föredrogs å nyo och företogs punktvis till afgörande statsutskottets den 10 i denna månad bordlagda memorial n:o 26, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa frågor rörande anslagen under riksstatens sjette hufvudtitel.

Punkterna 1—3.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

Punkten 4.

Lades till handlingarna.

Punkterna 5 och 6.

De föreslagna voteringspropositionerna godkändes.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran, statsutskottets den 10 innevarande månad bordlagda utlåtanden n:is 27—29.

Vid föredragning af bevillningsutskottets den 10 innevarande mars bordlagda memorial:

n:o 16, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 14 i anledning af väckt motion om tullfrihet för omalen majs;

n:o 17, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 15 i anledning af väckta motioner om tullfrihet för icke rökt fläsk;

n:o 18, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande punkten 3:o i bevillningsutskottets betänkande n:o 2 angående vissa delar af tullbevillningen;

n:o 19, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 5 anledning af väckt motion angående ändring af tullsatsen för broderade arbeten;

n:o 20, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 10 i anledning af väckt motion om viss ändring i förordningen angående stämpelafgiften i fråga om lagfartsprotokoll och lagfartsbevis; och

n:o 21, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande bevillningsutskottets betänkande n:o 11 i anledning af väckta motioner om vissa ändringar i stämpelförordningen i fråga om s. k. fromma stiftelser,

godkände kammaren de i dessa memorial föreslagna voteringspropositioner.

Föredrogs och lades till handlingarna bevillningsutskottets den 10 i denna månad bordlagda memorial n:o 22, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande utskottets betänkande n:o 12 i anledning af väckt motion om ändrade bestämmelser i fråga om arfsskatts uttagande från fideikommitterad egendom.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran lagutskottets den 10 innevarande månad bordlagda memorial och utlåtanden n:is 23-25.

Föredrogs och hänvisades till lagutskottet Kongl. Maj:ts denna dag aflemnade nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till förordning angående minderårigas och kvinnors användande till arbete i industriellt yrke.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts under sammanträdet aflemnade nådiga proposition till Riksdagen, i fråga om anordnande af fabriksinspektion under år 1901.

Justerades sex protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr vice talmannen beslöts, att lagutskottets utlåtande n:o 26 skulle sättas främst på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 2,51 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
